

BİR SÖZ DİZİMİ TERİMİ: ÖZEL İSİM GRUBU A SYNTACTIC TERM: PROPER NOUN GROUP

Abdurrahman ÖZKAN*

Öz

Türkçe kaynaklarda bazı kavramların adlandırılışı ve bazı terimlerin içerikleri, tanımları, kullanılışları konusunda farklılıklar ve eksiklikler bulunmaktadır. Farklı kavramlar bazen aynı adla karşılanmaktadır. Bu durum adlandırma mantığına aykırıdır. Çünkü bir kavram bir terimle karşılanır, birden fazla kavram aynı terimle karşılanmaz. “Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Reşat Nuri Güntekin” gibi yapılar söz dizimi kaynaklarında genellikle birleşik isim / birleşik isim grubu gibi adlarla adlandırılmaktadır. Aynı şekilde Türkçe kaynaklarda “hanımeli, ayakkabı” gibi yapılar da birleşik isim olarak adlandırılmaktadır. “Reşat Nuri Güntekin” ile “hanımeli” gibi yapıları farklı terimlerle karşılamak gerekir. Değişik kelime grubu kalıplarıyla cins adlarının oluşturdukları birlikler ile eksiz olarak özel isimlerin oluşturdukları birlikler aynı terimle karşılanmamalıdır. Çalışmamızda birleşik isim grubu teriminin kaynaklardaki durumu belirlendikten sonra içeriği ve kapsamı hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışmada, söz konusu bilgiler ışığında, “Reşat Nuri Güntekin” gibi yapılar için “özel isim grubu” terimi teklif edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Dil bilgisi, söz dizimi, birleşik isim grubu, özel isim grubu.

Abstract

There are some differences and deficiencies on contents, explanations, and usages of certain concepts in Turkish resources. Different concepts may sometimes would be named with the same term. This usage is against to the logic of naming. Because a concept can be used just for one term, a single term cannot be used for more than one concept. Structures such as “Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Reşat Nuri Güntekin” are defined as a compound noun or a compound noun group Turkish in syntactical resources. Likewise, structures such as “hanımeli, ayakkabı” are also defined as compound noun. Two different structures such as “Reşat Nuri Güntekin” and “hanımeli” should be defined with different terms. Combinations consist of different word groups and common nouns, and combinations consist of proper nouns without suffixes shouldn't be defined with different terms. In our study, grammatical definition of the term of “proper noun group” in resources are stated, and its content and extent is evaluated. In the light of these information this study offers “proper noun group” term for the structures such as “Reşat Nuri Güntekin”.

Keywords

Bektashi, Bektashism, joke, the values of Bektashi, content analysis.

* Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, aozkan@konya.edu.tr

Türkçe kaynaklarda bazı terimlerin özellikleri, içerikleri, sınırları ve kapsamı hususunda farklılıklar söz konusudur. Bazen birden fazla kavram için tek bir terim kullanılmaktadır.

Bu çalışmada “*Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Reşat Nuri Güntekin*” gibi yapıların kaynaklarda nasıl adlandırıldığı ve bu adlandırmanın uygun olup olmadığı üzerinde durulacaktır. Bu yapılar Türkçe kaynaklarda genellikle birleşik isim / birleşik isim grubu şeklinde adlandırılmaktadır. Aynı zamanda birleşik isim terimi Türkçe kaynaklarda farklı kavramların karşılıkları olarak yer almaktadır. *Birleşik isim* terimi şekil bilgisi kaynaklarında ve terim sözlüklerinde “*hanumeli, cumartesi, gecekodu*” gibi örnekler için, söz dizimi veya söz dizimine yer veren kaynaklarda ise “*Reşat Nuri Güntekin, Yahya Kemal Beyatlı, Peyami Safa, Muharrem Ergin*” gibi yapılar için kullanılmaktadır. “*Reşat Nuri Güntekin, Yahya Kemal Beyatlı, Peyami Safa, Muharrem Ergin*” gibi yapılar söz dizimi kaynaklarında bazen farklı terimlerle de karşılanmaktadır.

“*Hanumeli, cumartesi, gecekodu*” gibi örnekler, özel adlarla oluşturulan örneklerden ayırmak için bazı söz dizimi kaynaklarında birleşik kelime olarak adlandırılmaktadır. Birleşik kelime yeni bir anlam ifade etmek için birden fazla kelimenin belirli kurallarla bir araya gelmesi sonucu oluşan kelime grubudur. Kaynaklarda ortak olarak değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan ve kalıplaşan örnekler birleşik kelime olarak nitelendirilmektedir: *adamakıllı, ayakkabı, reddetmek, açığız, başıbozuk, dedikodu, gecekodu, kaptıkaçtı, katırtırnağı, Akdeniz, Kızılırmak, Uludağ, cumartesi, kaynana* (< *kayın ana*), *sütlaç* (< *sütlü aş*), *bakımevi, yemekhane, kara yolu, öğrenci yurdu, ana dili, gül suyu, bal arısı, yaban keçisi, kuru yemiş, yarım yamalak* (iş), *yazıvermek, bakakalmak, bilebilmek, olagelmek, kaybolmak, emretmek, seyretmek, kürek çekmek, çam devirmek, yer çekimi, hanumeli, ses bilgisi, beyaz peynir, açığız, toplu iğne, eli açık, sırtı pek, söz etmek, zikretmek, hasta olmak, gelebilmek, yazadurmak, alıvermek, çıtçı, altüst, günaydın, ateşkes, külbastı vb.* (Topaloğlu 1989: 43; Korkmaz 1992: 27; TS 2011: 358; Koç 1992: 54-56; Hatiboğlu 1982a: 28).

Türkçede birleşik kelimeler *birleşik isim* ve *birleşik fiillerden* oluşmaktadır. Birleşik isim, birleşik kelimenin alt grubudur. İki veya daha çok ismin yeni bir kavramı karşılamak için bir arada kullanılmasıyla oluşan isme *birleşik isim* denir. Birleşik isim bir kelime grubudur. Birleşik isimde bir nesnenin, bir varlığın isminin birden fazla kelimeyle karşılanması söz konusudur. Birleşik isimler/adlar değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşturulur: *ayakkabı, hamam böceği, başçavuş, sıvrisinek, karabiber, uçaksavar, bilgisayar, imambayıldı, Çukurova, Büyükkada, aslanağzı, hanumeli, kabadayı, kaptıkaçtı, külbastı, yelkovan, nasıl, niçin, pazartesi, kaynana, aşevi, radyoevi, göktaş, şeker pancarı, yel değirmeni, kaya balığı, başşehir, kaptıkaçtı, gecekodu, çuha çiçeği, duvar saati, fındık faresi, yer elması vb.* (Topaloğlu 1989: 43; Korkmaz 1992: 27; TS 2011: 358; Koç 1992: 52-53; Hatiboğlu 1982a: 27; Hengirmen 1999: 76).

Bu çalışmada daha çok söz dizimi kaynaklarında yer alan birleşik isim veya birleşik isim grubu teriminin ele alınışı ve bu terimin kapsamı üzerinde durulacaktır. Özellikle de “*hanumeli*” ile “*Reşat Nuri Güntekin*” gibi yapıların adlandırılışı değerlendirilecektir.

Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi* isimli kitabında Mehmet Kaplan, Ahmet Hamdi Tanpınar, Afyonkarahisar gibi örnekleri birleşik isim olarak değerlendirir ve bu konuda şu bilgileri verir: “*Birleşik isim bir nesnenin ismi olmak üzere yan yana gelen birden fazla ismin meydana getirdiği kelime grubudur. Bir nesnenin çok defa tek tek de adı olan isimler aynı nesneyi karşılamak, aynı nesneye beraber ad olmak için doğrudan doğruya, eksiz olarak yan yana gelir ve birleşik isim yaparlar. Birleşik isimler Türkçede hep has isimdirler. Bazı yer adları ile ikili üçlü bütün şahıs adları birleşik isimleri teşkil ederler: Afyonkarahisar, Mehmet Kaplan, Ahmet Hamdi Tanpınar, Taşdemir, Timurtaş, Demirtaş, Ahmet*

Caferoğlu gibi. Misallerde de görüldüğü gibi cins isimlerden yapılan birleşik isimler birleşik kelime durumuna geçmektedirler. Zaten cins isimlerden birleşik isim yapmak Türkçede hemen hemen yok gibidir. Olanlar da ancak has isim hâline gelmiş cins isimlerden yapılanlardır. Birleşik isim aynı zamanda Türkçede yalnız has isimlerden yapılan kelime grubudur diyebiliriz.” (Ergin 1985: 385). Ergin, Türkçede unvan ve akrabalık isimlerinin sona geldiğini belirterek “Başbakan Şükrü Saraçoğlu, Vali Fahrettin Kerim Gökay, General Kazım Karabekir, Profesör Ahmet Caferoğlu, Binbaşı Seyfi, Asteğmen Ali, Dede Korkut, Hoca Nasreddin, Molla Kasım, Sultan Fatih, Kraliçe Elizabet, Katil İbrahim, Hırsız Hüseyin” gibi daha çok meslek isimlerinden oluşan unvanların başa geldiği yapıların da hususî bir birleşik isim olduğunu ifade etmiştir (Ergin 1985: 389-390).

Ergin, birleşik kelime ile birleşik ismi birbirine karıştırmamak gerektiğini özellikle vurgulayarak “hanımeli, ballıbaba, sivrisinek, ayakkabı, yüzbaşı, açığöz, kahverengi, cumartesi (cumaertesi), pazartesi (pazarertesi) cingöz, karagöz, bugün, pisboğaz, boşboğaz, kırkayak, karafatma, Haydarpaşa, Büyükkada, Çukurova, Karadeniz, Ulukışla, Kızılırmak” gibi çeşitli kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan örnekleri birleşik kelime olarak adlandırmış ve bunların cins isimlerinden meydana geldiğini belirtmiştir (Ergin 1985: 385-386). Ergin, yaptığı açıklamalarda özel isimlerden oluşan örnekleri birleşik isim, cins isimlerinden oluşan örnekleri ise birleşik kelime olarak nitelendirmiştir.

Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri* isimli eserinde san öbekleri, ayama ve soyadı öbekleri ile künye ve mahlasları yanaşma takımları başlığı altında verir ve “Oğuz Kağan, Turgut Reis, Sami Efendi, Sait Molla, Yaşar Amca, Meryem Ana, Korkut Ata; Sultan Alparslan, Şeyh Sadreddin, Şah İsmail” gibi öbekleri *san öbeği* olarak adlandırır (Banguoğlu 1990: 513-518). Banguoğlu, “Zeynelin Recep, Balcı Mustafa, Çakır Ali, Balcıgilin Zeynep, Uzun Hasan, Aksak Timur, Yıldırım Bayezit, Sarı Selim” gibi örnekleri ayama öbekleri, “Mustafa Balcı, Ali Karaca, Mehmet Babaç” gibi örnekleri soyadı öbeği, “Ali Oğlu Veli, Mehmet Kızı Gülsüm, İbn Kemal, Aşık Paşa Zade, Köprülü Zade” gibi kullanışları ise künye olarak değerlendirir. “Ahmet Cevdet, Mehmet Emin, Mustafa Kemal, Halit Fahri, Faruk Nafiz, Necip Fazıl, Ziya Gökalp” gibi yapıları da mahlaslarla oluşturulan yanaşma takımları olarak kabul eder (Banguoğlu 1990: 515-517).

Metin Karaörs, *Türkçenin Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri* isimli eserinde “karagöz, kahverengi, pazartesi” gibi yapıları birleşik kelime olarak adlandırmıştır: “Birleşik kelime, bir kelime grubunun tek kelime hâlinde birleşmesiyle meydana gelen cins isim ve has isimlerdir. Sıfat tamlamasının, isim tamlamasının ve unvan grubunun birleşmesi sonucunda birleşik kelime meydana gelir. Karagöz, kahverengi, pazartesi, Kızılırmak, Kırşehir, Akdeniz, Uluborlu, Sarayönü vb.” (Karaörs 1993: 18). Karaörs, “Mehmet Akif Ersoy, Afyonkarahisar, Timurtaş” gibi ikili üçlü şahıs adları ile bazı yer adlarına “birleşik isim” adını vermiştir. Ayrıca “demirtaş- Demirtaş, tanpınar- Tanpınar” gibi örneklerden hareketle cins isimleriyle yapılan bazı birleşik kelimelerin birleşik isim hâline geçebildiğini ifade etmiştir (Karaörs 1993: 17-18).

Mustafa Özkan, *Tarih İçinde Türk Dili* isimli eserinin “Türkçede Birleşik Kelimeler” bölümünde birleşik kelimeleri birleşik isimler ve birleşik fiiller olarak ikiye ayırmış, birleşik isimleri de “asıl birleşik isimler” ve “birleşik isim hükmünde olan birleşik kelimeler” şeklinde iki grupta değerlendirmiştir (Özkan 2004: 311-312). M. Özkan, bu çalışmasında “ayakkabı, yüzbaşı, açığöz, cumartesi, hanımeli, kabadayı, gecekondü, kaptıkacı” gibi örnekleri “birleşik isim hükmünde olan birleşik kelimeler” olarak adlandırmış ve bu konuda şu açıklamaları yapmıştır: “Bu tür kelimeler, birden fazla kelimenin yeni bir kavramı karşılamak üzere anlamca kaynaşmasından meydana gelirler. Bu oluşumda kelimeler belli kalıplar içinde yan yana bulunurlar. Bu kalıplar belirtme gruplarını meydana getiren söz öbekleridir.” (Özkan 2004: 313). Bu şekildeki birleşik isimler çeşitli belirtme

gruplarının kalıplaşması sonucu ve yeni bir kavramı karşılamak için oluşmuşlardır. M. Özkan, özel adlarla oluşturulan örnekler için “*asıl birleşik isimler*” terimini kullanmış ve bu yapılar için şu bilgilere yer vermiştir: “*Asıl birleşik isim bir nesnenin adı olmak üzere, yan yana gelen birden fazla ismin kalıplaşarak oluşturduğu kelime grubudur. Bu birleşimde isimler doğrudan doğruya, herhangi bir ek almaksızın yan yana gelirler. Bu yüzden Türkçede asıl birleşik isimleri, bazı yer adları ile ikili üçlü bütün şahıs adları meydana getirir: Faruk Kadri Timurtaş, Ahmet Caferoğlu, Muharrem Ergin, Yenimahalle, Selimpaşa, Kocamustafapaşa, Haydarpaşa, Afyonkarahisar vb.*” (Özkan 2004: 312-313).

Mustafa Özkan, *Tarih İçinde Türk Dili* isimli eserinin “Türk Dilinin Söz Dizimi Özellikleri” isimli bölümünde “*Faruk Kadri Timurtaş, Muharrem Ergin, Yenimahalle, Selimpaşa*” gibi örnekler için “*birleşik isim grubu*” terimini kullanmış ve terimi şu şekilde açıklamıştır: “*Birleşik isim bir nesnenin adı olmak üzere, yan yana gelen birden fazla ismin kalıplaşarak oluşturduğu kelime grubudur. İsimler ek almadan yan yana gelirler. Bu yüzden Türkçede asıl birleşik isimleri, bazı yer adları ile ikili üçlü bütün şahıs adları meydana getirir: Faruk Kadri Timurtaş, Ahmet Caferoğlu, Muharrem Ergin, Yenimahalle, Selimpaşa, Kocamustafapaşa, Haydarpaşa, Afyonkarahisar vb.*” (Özkan 2004: 192).

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli, *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi* isimli çalışmalarında bazı yer ve ikili üçlü şahıs isimlerinin meydana getirdiği örnekler için “*birleşik isim grubu*” terimini kullanmışlar ve bu konuda şu değerlendirmeleri yapmışlardır: “*Birleşik isim, bir nesnenin adı olmak üzere yan yana gelen birden fazla ismin kalıplaşarak oluşturduğu kelime grubudur... Türkçedeki asıl birleşik isimleri, bazı yer ve ikili üçlü şahıs isimleri meydana getirir. Faruk Kadri Timurtaş, Yenimahalle, Kocamustafapaşa, Haydarpaşa, Afyonkarahisar ...*” Aynı yazarlar, bir şahsa ad olan ve birden çok ismin meydana getirdiği “*Faruk Nafiz, Mehmet Emin Yurdakul, Kemal Tahir, Orhan Veli*” gibi kelime gruplarını birleşik isim olarak adlandırmışlar, değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan “*ayakkabı, siorisinek, açık göz, hanumeli*” gibi örnekleri ise birleşik kelime olarak nitelendirmişlerdir (Özkan-Sevinçli 2011: 42-43). Özkan ve Sevinçli, unvan ve akrabalık isimlerinin başa getirildiği yapıları da birleşik isim olarak değerlendirmişlerdir: “*Birleşik isim, genellikle özel isimlerden yapılır. Çok nadir de olsa özel isim yerine kullanılan cins isimlerden birleşik isim yapılabilir. Miralay Ferit, Mülazım İhsan, General de Gaulle, Mareşal Fevzi Çakmak vs.*” (Özkan-Sevinçli 2011: 42). Bu yazarlar, bazı unvan grubu örnekleri ve özel isimlerin yer aldığı bazı sıfat tamlaması örneklerinin birleşik isme dönüşebileceğini de belirtmişlerdir (Özkan-Sevinçli 2011: 42-43).

Leylâ Karahan, *Türkçede Söz Dizimi* isimli kitabında “*Bir nesnenin özel adı olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur.*” diye tanımladığı birleşik ismi, “*isim + isim + isim... = birleşik isim (özel isim)*” şeklinde formüle etmiş ve bu konuda şu bilgileri vermiştir: “*İki veya daha fazla kelimeli bütün şahıs adları, birleşik isimdir. Birleşik isimlerin hepsi, özel isimdir: Reşit Rahmeti Arat, Muharrem Ergin, Arif Nihat Asya, Yavuz Sultan Selim, Sultan Alaaddin Keykubad, Ali Şir Nevai. Bu grupta isimler eksiz birleşir.*” (Karahan 1991: 26). Karahan aynı sayfada verdiği dipnotta birleşik kelimeyle birleşik ismin karıştırılacağı endişesiyle “*Birleşik isim ile birleşik kelime birbirine karıştırılmamalıdır. Keçiören, Ulukışla, binbaşı, cumartesi gibi birleşik kelimeler, herhangi bir kelime grubunun unsurlarının birleşmesiyle ortaya çıkmıştır. Hâlbuki birleşik isimler, yan yana sıralanan özel isimlerle kurulur.*” şeklinde açıklama yapma gereği hissetmiştir (Karahan 1991: 26). 7. baskıdan sonra, dipnottaki bu açıklama yer almaz. Karahan, *Türkçede Söz Dizimi* isimli kitabının 7. baskısında da özel adlarla oluşturulan örnekler için aynı bilgileri vermiş ve *birleşik isim grubu* terimini kullanmıştır (Karahan 2004: 69).

Karahan, birinci unsuru unvan veya akrabalık ismi olan yapıları da birleşik isim olarak değerlendirmiştir. Birinci unsuru unvan veya akrabalık ismi olan “*Sultan Orhan, Dede Korkut, Hoca Nasrettin, Doktor Murat, Hemşire Selma, Albay Turgut, Baba Necmi*” gibi kelime gruplarının

unvan grubu değil, birleşik isim olduğunu ifade etmiş ve birleşik isimlerin vurgusunun sonda, unvan gruplarının vurgusunun ise başta bulunduğunu belirtmiştir (Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69).

Günay Karaağaç, *Türkçenin Söz Dizimi* isimli eserinde “*aslanağzı, ayakkabı, kahvaltı, cumartesi, devetabanı, açığız*” gibi yapıları *birleşik sözler* olarak nitelendirmiş ve bu tür örnekler için aynı zamanda *birleşik isim* terimini kullanmıştır (Karaağaç 2009: 26-27, 134). Karaağaç, bu çalışmasında özel adlarla oluşturulan örnekler için ise *özel ad öbeği* terimini kullanmıştır: “Söz öbeklerinden özel ad öbekleri ayrı bir yere sahiptir. Dil birimlerinin anlamsız kullanımları olan özel ad öbeklerinde, herhangi bir tamlayan-tamlanan, asıl-bağlı öge ilişkisi yer almaz. Dil ve düşünce dünyasında bir bütün olarak ve yalnızca ses yapılarıyla algılanırlar.” (Karaağaç 2009: 131).

Karaağaç, *Türkçenin Söz Dizimi* isimli eserinde birleşik adlar ve unvan öbeğini özel ad öbeğinin alt başlıkları olarak ele almış (Karaağaç 2009: 167-169) ve birleşik ad öbeği hakkında şu bilgileri vermiştir: “Bir kimseye özel ad olmak üzere iki veya daha fazla ismin bir araya gelerek oluşturduğu söz öbeğine birleşik ad öbeği denir. Tamamen eksiz bir şekilde birleşen ve iki veya daha fazla isimden oluşan bütün şahıs isimleri birleşik söz öbeği oluşturur. Bir varlığın özel adı olmak üzere bir araya gelen sözler topluluğudur.” Birleşik ad öbeği için “Korkut Emre; Günsu Çiçek; Ahmet Hamdi Tanpınar; Yahya Kemal Beyatlı; Nazım Hikmet” gibi örnekler vererek bu kelime grubunu “özel ad + özel ad + özel ad” şeklinde formüle etmiştir. Karaağaç, birleşik ad öbekleri ile ilgili şu ayrıntılardan bahsetmiştir: “Birleşik ad öbekleri ile ilgili bazı ayrıntılar: a. Varlıkların iki veya daha fazla sözden oluşan bütün özel adları, birleşik isimdir. Birleşik adların hepsi, özel addır. Birleşik ad öbeği, belirli kuralları olan bir öbek değildir; herhangi bir dil birimi, anlam boşalmasına uğratılarak özel ad olarak kullanılır. Özel bir ad, başta sıfat tamlaması olmak üzere, herhangi bir söz öbeği veya cümle olabilir. Bu ad, bir varlığa verildiği andan itibaren, özel ad olarak kullanıldığı andan itibaren, gerçek öbek kimliğinden uzaklaşıp, özel ad öbeği olarak algılanmaya başlar: Deli Dumrul, Genç Osman, Özkan Gündoğdu; Gurbandurdı Geldiyev, Deli Karahasanların Hasan. b. Bu öbekte isimler eksiz birleşir; herhangi bir çekimlik kullanılmaz.” (Karaağaç 2009: 167).

Karaağaç, kalıplaşan ve unvanların başta kullanıldığı unvan gruplarının da birleşik ad öbeği oluşturduğunu ifade etmiştir: “Unvan öbeği şeklinde olan söz öbekleri de kalıplaşarak birleşik ad öbeğini oluşturur. Unvan öbeğine benzeyen ve genellikle karıştırılan bu öbekte, akrabalık veya yakınlık ismi, özel adın başına getirilir. Unvan öbeğinde ise akrabalık veya yakınlık adı, özel adın sonuna getirilir. Birleşik isim öbeği: Gazi Mustafa Kemal, Reşat Nuri. Unvan öbeği: Hüseyin Avni Bey, Suna Hanım. Bu öbek, bir varlığın adı olarak, Türkçenin söz dizimi yapısı içerisinde isim görevi görür. Öbeğin vurgusu son öge üzerindedir.” (Karaağaç 2009: 168).

Günay Karaağaç, *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü* isimli çalışmasında “*aslanağzı, devetabanı, ayakkabı, Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Caferoğlu*” gibi yapıları “birleşik ad” başlığı altında vermiş, daha sonra birleşik adı kendi içinde ikiye ayırmıştır: “Birleşik ad (compound noun): 1. Birleşik genel ad: bk. Birleşik söz, kalıp söz; 2. Birleşik özel ad: İki veya daha fazla özel adın birleşmesiyle oluşan özel adlar öbekleri, birleşik ad öbeği olarak bilinir: Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Caferoğlu, Reşit Rahmeti Arat, Necmettin Halil Onan, Tahsin Banguoğlu, İbrahim Dilmen vb.” (Karaağaç 2013: 202). Karaağaç, bu çalışmasında birleşik genel adların da yer aldığı *koşabil-, alay etmek, yok olmak (birleşik eylem); aslanağzı, devetabanı, ayakkabı (birleşik ad); ele ele, baş başa (kısaltma öbeği); bakım evi (isim tamlaması), açığız (sıfat tamlaması), başıbozuk (isnat öbeği); derin derin (tekrar öbeği), dedikodu, gecekond (cümle)* gibi birleşik kelimeleri birleşik söz olarak vermiştir (Karaağaç 2013: 207). Aynı örneklerden oluşan birleşik sözler aynı zamanda kalıp sözler içinde de ele alınmıştır (Karaağaç 2013: 520-521). Karaağaç, “*Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Caferoğlu*” gibi örnekleri birleşik ad

içinde *birleşik özel ad* olarak adlandırmıştır (Karaağaç 2013: 202).

H. İbrahim Delice, *Türkçe Sözdizimi* isimli çalışmasının “özel isim öbeği” başlığını taşıyan bölümünde “*ayakkabı, hanımeli, boşboğaz*” gibi örnekleri bileşik kelime olarak vermiş ve “*Mehmet Kaplan, Halide Edip Adıvar, Orhan Veli*” gibi örnekleri ise *özel isim öbeği* olarak adlandırmıştır. Delice, “ÖİÖ = özel isim / özel isim” şeklinde formüle ettiği özel isim öbeği hakkında şu bilgilere yer vermiştir: “*Birden fazla yalın veya kalıplaşmış kelimenin özel isim oluşturmasıyla ortaya çıkan kelime öbeğidir: Mehmet Kaplan, Halide Edip Adıvar, Orhan Veli, Faruk Nafiz Çamlıbel gibi. Birden fazla kelimedenden oluşan her özel isim, özel isim öbeğini meydana getirmez. Örneğin ‘Cumhuriyet Üniversitesi’ bir özel isimdir; ama, yapılışı itibarıyla belirtisiz isim öbeğidir. Yani değişik kelime öbekleri özel isim olarak kullanılabilir; ama; özel isim öbeği diyebilmemiz için iki ismin yalın olarak yan yana gelmesi gerekmektedir. Eskilerin ism-i mürekkep diye tanımladıkları bu kelime öbeğini ifade etmek için mürekkep isim, birleşik isim, bileşik isim, birleşik ad gibi terimler kullanılmıştır. Bu kelime öbeğinde unsurlar sayıca fazla olabilir ve unsurların birleşimi eksiz olarak gerçekleşir. Bu kelime öbeği birleşik kelime ve unvan öbeği ile karıştırılmamalıdır. Birleşik kelime, birden çok kelimenin yeni bir anlam ifade etmek üzere birleşip kalıplaşmasıyla meydana gelmiş bir kavramı gösteren tek kelimedir: ayakkabı, hanımeli, boşboğaz, adamakıllı gibi. Unvan öbeği ise özel ismin sonuna unvan ve akrabalık isimlerinin getirilmesiyle kurulur: Mehmet Efendi, Ayşe teyze gibi.” (Delice 2003: 28).*

Delice, *Mehmet Akif Bey, Kazım Karabekir Paşa* gibi örneklerden hareketle unvan öbeğinde şahıs isminin birleşik isim öbeği olabileceğini ifade ederken eserinde hem özel isim öbeği hem de birleşik isim öbeği terimlerini kullanmıştır (Delice 2003: 28, 35).

Bilal Aktan, *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi* isimli çalışmasında “*bir şahsın adı olmak üzere yan yana gelen isimlerin eksiz olarak kullanıldığı kelime grubu*” için birleşik isim grubu terimini kullanmıştır. Birleşik isimlerin hepsinin özel isimler olduğunu belirterek “*isim + isim*” şeklinde oluştuğunu ifade etmiştir. (Aktan 2009: 27).

Mehmet Özmen, *Türkçenin Sözdizimi* isimli kitabında özel adlarla oluşturulan örnekleri birleşik isim olarak adlandırmış ve bu konuda şu bilgilere yer vermiştir: “*Birleşik isim, iki veya daha fazla özel adın, bir kişiyi, bir yeri veya bir nesneyi karşılamak üzere, arka arkaya gelmesiyle oluşur... Aralarında asıl öge yardımcı öge ayrımı yoktur; ancak, asıl isimlerle soyadlarının işlevleri birbirinden farklıdır. Ad, kişiye özgü iken, soyadı, aksi bir durum söz konusu değilse, aile bireyleriyle veya sülale bireyleriyle ortak addır: Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Mareşal Fevzi Çakmak, Fatih Sultan Mehmet vb.*” (Özmen 2013: 109-110).

Arzu Sema Ertane Baydar ve Turgut Baydar, özel isimleri birleşik isim olarak ifade ederek bu konuda şu ifadeleri kullanmışlardır: “*Bu konu tam netliğe kavuşmamıştır. Ancak, isimlendirme nasıl yapılırsa yapılsın bunların bir kelime grubu olduğu muhakkaktır. Çünkü, birden ziyade isim bir arada kullanılıyor ve hepsi birlikte çekime giriyor.*” (Ertane Baydar – Baydar 2001: 41-42, dipnot kısmı).

“*Hanımeli*” ile “*Reşat Nuri Güntekin*” gibi yapıların farklı kaynaklarda birleşik isim olarak değerlendirilmesi 26 Mart 1994 tarihinde Türk Dil Kurumunda yapılan bir toplantıda tartışma konusu olmuş ve ikisinin ayırt edilebilmesi için “*Reşat Nuri Güntekin*” gibi yapılara birleşik isim grubu veya özel isim grubu gibi isimler verilebileceği ifade edilmiştir. Ancak konu aydınlığa kavuşturulamamıştır. Bu konuda ortak görüşün olmadığı, hem morfolojide hem de söz diziminde birleşik isim teriminin kullanılmasının bir karışıklığa yol açtığı vurgulanmıştır. Hatta bazı akademisyenler bir isimlendirme yapmanın gereksiz olduğu veya konunun önemsiz olduğunu belirtmişlerdir.¹

¹ Geniş bilgi için bakınız: *Türk Gramerinin Sorunları II*, TDK Yay., Ankara 1999, s. 3-42.

Abdurrahman Özkan, Mustafa Toker ve Ufuk Deniz Aşçı'nın birlikte hazırladıkları *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi* isimli çalışmada “*Yahya Kemal Beyatlı, Peyami Safa, Faruk Kadri Timurtaş*” gibi örnekler özel isim grubu şeklinde adlandırılmış ve *bir şahsa özel ad olmak üzere iki veya daha fazla özel ismin bir araya gelmesiyle oluşan kelime grubuna özel isim grubu* denilmesinin gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca bazı kelime grubu örneklerinin de zamanla kalıplaşarak özel isim grubuna dönüşebileceği ifade edilmiştir (Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-75).

Birleşik isim, değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan ve fiil özelliği göstermeyen birleşik kelimelerin ortak adıdır. Bu düşünceden hareketle, “*ayakkabı, hanımeli, boşboğaz*” gibi kalıplaşmış yapılar kaynaklarda “*birleşik isim*” veya “*birleşik ad*” (Topaloğlu 1989: 43; Korkmaz 1992: 27; TS 2011: 358; Koç 1992: 52-53; Hatiboğlu 1982a: 27; Hengirmen 1999: 76); “*birleşik genel ad*”, “*birleşik söz*” veya “*kalıp söz*” (Karaağaç 2013: 202, 207, 520-521); “*birleşik isim hükmünde olan birleşik kelimeler*” (Özkan 2004: 312, 313); “*birleşik kelime*” (Ergin 1985: 385-386; Karaörs 1993: 18; Delice 2003: 28); “*birleşik isim hükmünde gruplar*” (Ergin 1985: 386) şekillerinde adlandırılmıştır.

Kaynaklarda “*Yahya Kemal Beyatlı, Mehmet Kaplan, Ahmet Caferoğlu*” gibi yapılar *birleşik isim* (Ergin 1985: 385, 389-90; Karahan 1991: 26; Özmen 2013: 109-110), *birleşik isim grubu* (Karahan 2004: 69; Özkan 2004: 192; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Aktan 2009: 27), *özel ad öbeği* (Karaağaç 2009: 131, 167-169), *birleşik ad/isim öbeği* (Karaağaç 2009: 167-169; Delice 2003: 35), *özel isim öbeği* (Delice 2008: 28), *özel isim grubu* (Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-75), *asıl birleşik isim* (Özkan 2004: 192, 312-313; Özkan-Sevinçli 2011: 42), *yanaşma takımı/öbeği* (Banguoğlu 1990: 517), *soyadı öbeği* (Banguoğlu 1990: 517) şekillerinde adlandırılmıştır.

Kaynaklarda “*Mehmet Akif Ersoy, Reşat Nuri Güntekin, Mehmet Kaplan, Ahmet Caferoğlu*” gibi yapıların adlandırılışı ve özellikleri hususundaki ortak yönler şöyle özetlenebilir:

1. Genellikle birleşik isim/ad veya birleşik isim grubu/öbeği terimi kullanılmıştır (Ergin 1985: 385, 389-90; Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Özkan 2004: 192; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Aktan 2009: 27; Özmen 2013: 109-110; Karaağaç 2009: 167-169; Delice 2003: 35). Özel ad/isim öbeği, özel isim grubu şeklinde isimlendirenler de olmuştur (Karaağaç 2009: 131, 167-169; Delice 2008: 28; Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-75). Farklı terimler de kullanılmıştır: *asıl birleşik isim* (Özkan 2004: 192, 312-313; Özkan-Sevinçli 2011: 42), *yanaşma takımı/öbeği* (Banguoğlu 1990: 517), *soyadı öbeği* (Banguoğlu 1990: 517).

2. Bir kimseye/bir şahsa/bir nesneye özel ad olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur (Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Karaağaç 2009: 167; Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73).

3. İki veya daha fazla kelimeli bütün şahıs adlarından oluşur (Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Özmen 2013: 109; Karaağaç 2009: 167; Karaağaç 2013: 202; Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-74).

4. Bazı yer adları ile ikili üçlü bütün şahıs adları birleşik isim olarak verilmiştir (Ergin 1985: 385; Karaörs 1993: 17; Özkan 2004: 192, 312-313; Özkan-Sevinçli 2011: 42).

5. Özel isimlerin oluşturduğu bir kelime grubudur ve bu grup özel isim olarak kullanılır (Ergin 1985: 385; Karahan 1991: 26; Aktan 2009: 27; ; Karaağaç 2009: 167; Delice 2003: 28; Karaörs 1993: 17; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-74).

6. Bu grupta isimler eksiz birleşir (Ergin 1985: 385; Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Özkan 2004: 192, 312-313; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Delice 2003: 28; Aktan 2009: 27; Karaağaç 2009: 167; Özmen 2013: 109; Özkan-Toker-Aşçı 2016: 73-74).

7. Bu grup, Türkçenin söz dizimi yapısı içerisinde isim görevi görür (Karahan 1991: 27;

Karahan 2004: 70; Karaağaç 2009: 168; Özkan-Toker-Aşcı 2016: 73).

8. Grubun vurgusu son öge üzerindedir (Ergin 1985: 389-390; Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Özkan 2004: 192; Özkan-Sevinçli: 2011: 43; Karaağaç 2009: 168; Özmen 2013: 110; Özkan-Toker-Aşcı 2016: 74).

Kaynaklarda “*Evlîya Çelebi, Yusuf Has Hacıp, Sultan Murat, Mustafa Kemal Paşa, Bilge Kağan, Deli Dumrul, İkinci Murat*” gibi unvan grubu veya sıfat tamlaması örneklerinin de birleşik isim olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu konudaki yaklaşımlar da şöyle özetlenebilir:

1. Unvan ve akrabalık isimlerinin başa getirildiği yapılar da bazı kaynaklarda birleşik isim olarak değerlendirilmiştir (Ergin 1985: 389-390; Karahan 1991: 26; Karahan 2004: 69; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Karaağaç 2009: 168).

2. Unvan grupları zamanla birleşik isme dönüşebilir: *Evlîya Çelebi, Yusuf Has Hacıp, Sultan Murat, Mustafa Kemal Paşa, Bilge Kağan* (Karahan 2004: 70; Aktan 2009: 27; Özkan-Sevinçli 2011: 43; Özkan-Toker-Aşcı 2016: 75).

3. Tamlananı özel isim olan sıfat tamlamaları, zamanla bir şahsa ad olmak üzere birleşik isme / birleşik isim grubuna, özel isim grubuna dönüşebilir (Karahan 1991: 26-27; Karahan 2004: 70; Aktan 2009: 27; Özkan-Sevinçli 2011: 42; Özkan-Toker-Aşcı 2016: 75).

4. Unvan gruplarının birleşik isim ile karıştırılmaması gerektiği vurgulanmıştır (Özkan-Sevinçli 2011: 43; Delice 2003: 28).

Bazı kaynaklarda “*Reşat Nuri Güntekin*” için, bazı kaynaklarda “*hanımeli*” için birleşik isim teriminin kullanılması uygun bir yaklaşım değildir. Aynı şekilde “*hanımeli, cumartesi, çenesi düşük*” gibi kalıplaşmış kelime gruplarını, türünü belirtmeden sadece birleşik kelime terimiyle karşılamak da uygun değildir. Kelime gruplarına yer veren birçok kaynağa, özellikle söz dizimiyle ilgili kaynaklara bakıldığında *birleşik isim* veya *birleşik isim grubu* başlığı altında sadece özel isimlerden oluşan örnekler yer almaktadır. Yine bu kaynakların bir kısmında “birleşik isim ile birleşik kelime birbirine karıştırılmamalıdır” denilmektedir. Gramerin amaçlarından biri dili öğretmek olduğuna göre dil öğretimini zorlaştıracak adlandırmalardan uzak durmak gerekir. Özellikle ortaöğretim kaynaklarında “*hanımeli, cumartesi, aslanağzı*” gibi yapılar birleşik isim olarak adlandırılmaktadır.

Birleşik kelime genel bir isimlendirmedir. Bunun içinde birleşik fiil ve birleşik isim vardır. Yapı bakımından sınıflandırmada birleşik fiil terimine yer veriliyorsa isim özelliği gösteren yapılar için niçin birleşik isim terimi kullanılmasın? Birleşik isim daha çok şekil bilgisinin konusudur. Ancak oluşum açısından söz dizimini de ilgilendirir. Çünkü bazı kelime gruplarının kalıplaşması sonucunda birleşik kelimeler meydana gelmektedir ki bunların bir kısmını birleşik isimler oluşturur: *hanımeli, cumartesi, boşboğaz, çenesi düşük* vb.

Söz dizimiyle ilgili kaynaklarda veya söz dizimi bölümünün yer aldığı kaynaklarda özel isimlerden oluşan kelime grupları genellikle *birleşik isim, birleşik isim grubu/öbeği* şeklinde değerlendirilmiştir. Özel isimlerden oluşan kelime gruplarının *birleşik isim, birleşik isim grubu/öbeği* şeklinde değerlendirilerek cins isimlerinden oluşan yapıların birleşik kelime olarak ele alındığı bazı kaynaklarda ikisinin birbiriyle karıştırılmaması özellikle vurgulanmıştır. Bu tür kaynaklarda “*ayakkabı, hanımeli, boşboğaz, Büyükkada, Çukurova, Karadeniz, Ulukışla, Kızılırmak*” gibi örnekler için birleşik kelime terimi kullanılmış ve birleşik kelime “değişik kelime grubu kalıplarıyla birden çok kelimenin yeni bir anlam ifade etmek üzere bir araya gelmesiyle oluşan kelime” olarak tanımlanmıştır (Ergin1985: 385-386; Karahan 1991: 26; Özkan-Sevinçli 2011: 42-43; Delice 2003: 28).

Birleşik isim terimi daha çok şekil bilgisini, dolaylı olarak da söz dizimini ilgilendiren bir

terimdir. Bu terim, şekil bilgisi kaynaklarında birleşik isim, birleşik ad; söz dizimi kaynaklarında ise genellikle birleşik isim, birleşik isim grubu/öbeği şeklinde yer almaktadır.

Şekil bilgisinde kelimeler yapılarına göre tasnif edilirken basit, türemiş ve birleşik kelimeler; isimler de basit, türemiş ve birleşik isimler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. *Hanımeli* birleşik kelimesi kelime türlerine göre nasıl adlandırılacaktır? Evet bu bir birleşik kelimedir, ancak tür olarak nedir? İsim mi, sıfat mı, fiil mi?

Birleşik kelime genellikle birleşik isim ve birleşik fiil olmak üzere ikiye ayrıldığına göre çeşitli kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan ve isim hükmünde olan kelime grupları niçin birleşik isim olarak değerlendirilmisin? "*Hanımeli, cumartesi, kahvaltı*" gibi yapılar birleşik isim hükmünde olduğuna göre, o zaman "*Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Akif Ersoy, Peyami Safa, Reşat Nuri Güntekin*" gibi yapıların isimlendirilmesi konusunda farklı bir yaklaşım sergilenmesi gerekmektedir.

Kelime gruplarının ele alındığı kaynaklarda birleşik isimler için sadece özel isimler örnek olarak verilmiş, cins isimlerinden oluşturulan birleşik isimler ise bu sınıflandırmanın dışında bırakılmıştır. Kaynaklardaki yaklaşım dil öğretimini zorlaştırmaktadır. Özellikle kullanılan terimlerde ve yapılan sınıflandırmalarda dil öğretimini dikkate almak gerekir.

Bir terimin iki farklı yerde kullanılışı, gramerde kargaşaya sebep olur. Bu kullanılış da kargaşaya sebep olmaktadır. Her nesnenin, her varlığın, her kavramın, her yapının ayrı bir adı olmalıdır. "*Bir kavrama bir kelime*" ilkesi gereğince bir terimin bir kavramı karşılaması gerekir. Bundan dolayı birleşik isim terimini iki farklı yerde, iki farklı kavram için kullanmak doğru değildir.

"*Bir kavrama bir kelime*" ilkesi gereğince bir terimin birden fazla kavramı karşılamaması gerekir. Bir terim bir kavramı karşılayabilir, birden fazla kavramı karşılayamaz. Bu sebeple cins isimlerinin bir araya gelmesiyle oluşan örneklerle özel isimlerin bir araya gelmesiyle oluşan örnekler aynı terimle karşılanamaz. "*Hanımeli*" ile "*Reşat Nuri Güntekin*" yapıları için farklı alanlarda aynı terimin kullanılması doğru değildir. Birleşik isim terimi daha çok şekil bilgisini ilgilendiren bir terimdir. Birleşik isim, birden fazla cins isminin değişik kelime grubu kalıplarıyla kalıplaşması, yani cins isimlerinin birleşmesiyle oluşur. Bir kavrama bir kelime ilkesinden hareketle "*hanımeli, aslanağzı, cumartesi*" gibi cins isimlerinden oluşan yapılar birleşik isim, "*Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Akif Ersoy, Peyami Safa, Reşat Nuri Güntekin*" gibi yapılar ise özel isim grubu olarak adlandırılmalıdır. Özel isim grubu özel isimlerden oluşur.

Birleşik isim, değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşturulan ve fiil özelliği göstermeyen birleşik kelimelerin ortak adı olduğuna göre özel isimlerden oluşan kelime grubunu *özel isim grubu* olarak adlandırmak yerinde olacaktır. Buna göre özel isimlerin oluşturduğu gruba *özel isim grubu* adı verilmelidir. *Birleşik isim grubu* terimi yerine *özel isim grubu* terimini tercih etmek, değerlendirilen örnekler açısından en uygun olanıdır. "*Mehmet Kaplan, Ahmet Caferoğlu, Reşat Nuri Güntekin*" gibi yapıları karışıklığı önlemek ve kullanılan örnekleri dikkate alarak *özel isim grubu* olarak adlandırmak daha doğrudur.

Bir şahsa özel ad olmak üzere iki veya daha fazla özel ismin bir araya gelmesiyle oluşan kelime grubuna *özel isim grubu* denir. Özel isim grubunda en az iki özel isim bulunur. İkili üçlü bütün şahıs isimleri özel isim grubunu oluşturur. Özel isim grubunda isimler doğrudan doğruya herhangi bir ek almaksızın yan yana gelirler: *Yahya Kemal Beyatlı, Peyami Safa, Faruk Kadri Timurtaş, Ahmet Caferoğlu, Muharrem Ergin, Necmettin Hacıeminoğlu* vb. Bu yapıdaki özel isim grubunda vurgu son isim üzerindedir. Bu kelime grubunda asıl öge, yardımcı öge ayrımı yoktur. Özel isim grubu, cümle ve kelime grupları içinde isim görevi yapar (Özkan-Toker-Aşçı

2016: 73-75).

Asıl özel isim grubunun yapısı şu şekildedir:

özel isim + özel isim + ... = özel isim grubu

Bazı kelime gruplarının kalıplaşması ve bir şahsa özel ad olması sebebiyle özel isim niteliği kazanan örnekler de özel isim grubu olarak adlandırılabilir. Bir şahsı tanımlamak için kullanılan ve kalıplaşan unvan grupları (*Evlüya Çelebi, Bilge Kağan, Dede Korkut, Kokut Ata, Nasrettin Hoca, Hoca Nasrettin, Şah İsmail, Kadı Burhaneddin vb.*), bir şahsa isim olarak kullanılmış ve kalıplaşmış tamlananı özel isim olan bazı sıfat tamlamaları (*Deli Dumrul, İkinci Murat vb.*), kalıplaşmış bazı ilgi grubu örnekleri (*Uzun Ali'nin İbrahim vb.*) de özel isim grubuna dönüşebilir. Unvan grubu kalıbıyla oluşturulan ve kalıplaşan ikili üçlü bazı yer isimleri de özel isim grubu olarak kabul edilmelidir: *Selimpaşa, Kocamustafapaşa, Haydarpaşa vb.* Ayrıca *Afyonkarahisar* gibi özel isimlerden oluşan ikili üçlü bazı yer adlarını da özel isim grubu olarak değerlendirebiliriz.² Şahıs isminin başta bulunduğu unvan gruplarında grubun vurgusu birinci öge üzerinde, şahıs isminin sonda kullanıldığı unvan gruplarında ise grubun vurgusu ikinci öge üzerindedir. Sıfat tamlaması kalıbıyla oluşan özel isim grubunda vurgu, ikinci unsurdadır.

SUMMARY

In this article, the usage and objections of the term *compound name*, which is a syntactic term in Turkish sources, are emphasized, and new term of *proper noun group* has been proposed instead of it. Sources on this subject have been scanned and it has been found out that *compound noun* term is used for both structures such as "*hanımeli, ayakkabı*" and "*Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Reşat Nuri Güntekin*". In some sources, structures such as "*hanımeli, ayakkabı*" are defined as *compound words* to distinguish them from structures created by a proper nouns. In this study it is explained that this categorization is not enough, because the term of compound word is a general term.

In the study, it was attempted to reach a conclusion by summarizing the common features of characteristics and naming of structures such as "*Mehmet Akif Ersoy, Reşat Nuri Güntekin, Mehmet Kaplan and Ahmet Caferoğlu*" It has been attempted to put forth the reasons why it is not accurate to name these structures as *compound noun* or *compound noun group*.

It is emphasized that using a single term for two concepts conflicts with the principle of "one word for one concept". As for the naming, language teaching should also be considered. In this article, it is expressed it is better to name structures consists of different word groups with common nouns as *compound word*, and structures consists of proper nouns as *proper noun group*.

As a result, it is stated that the structures such as "*Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Reşat Nuri Güntekin*" should be named as *proper noun group*, and the following opinions are given: Word groups consists of two or more proper nouns as a person name is called *proper noun group*. There are at least two proper nouns in the proper noun group. Regardless of twin or triad all the nouns for a person builds up proper noun group. Nouns adjoins without any suffixes. Besides, it has been stated that some of the examples which gain proper noun status because some of the word groups becomes a stereotype and a person name, should be categorized as *proper noun group*.

² Özel isim ile özel isim grubunu birbirine karıştırmamak gerekir. Özel isim grubu tamamen özel isimlerin yan yana gelmesiyle veya içinde özel isim bulunan bir yapının kalıplaşmasıyla oluşur. Cins adlarından değişik kelime grubu kalıplarıyla oluşan *Kocaeli, Adapazarı, Yenimahalle* gibi özel isimler birer özel isim grubu değildir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, Halil - Yelten, Muhammet (2005), *Kelime Grupları*, İstanbul.
- AKTAN, Bilal (2009), *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- BANGUOĞLU, Tahsin (1990), *Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK Yayınları.
- BESEREK, Ahmet (1991), *Türkçede Cümle Yapısı*, İstanbul: MEB Yayınları.
- BİLGEGİL, Kaya (1984), *Türkçe Dilbilgisi*, 3. baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- BİRAY, Himmet (1999), "İsimler ve isimlerin Sınıflandırılması", *Türk Gramerinin Sorunları II*, Ankara: TDK Yayınları, 3-8, tartışma kısmı: 16-42.
- CEMİLOĞLU, İsmet (1994), *14. Yüzyıla Ait Bir Kısas-ı Enbiya Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi*, Ankara: TDK Yayınları.
- DELİCE, H. İbrahim (2003), *Türkçe Sözdizimi*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- DEMİR, Nurettin - Yılmaz, Emine (2010), *Türk Dili El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- DEMİR, Tufan (2004), *Türkçe Dilbilgisi*, Ankara: Kurmay Yayınları.
- DİZDAROĞLU, Hikmet (1976), *Tümcebilgisi*, Ankara: TDK Yayınları.
- EDİSKUN, Haydar (1992), *Türk Dilbilgisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- EKER, Süer (2002), *Çağdaş Türk Dili*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- ERDOĞAN, Metin (2006), *Kelime Grupları ve Cümle Bilgisi*, İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- ERGİN, Muharrem (1985), *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- ERTANE BAYDAR, Arzu Sema - Baydar, Turgut (2001), "Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 16, Erzurum 2001: 27-47.
- GENCAN, Tahir Nejat (2001), *Dilbilgisi*, Ankara: Ayraç Yayınları.
- HATİBOĞLU, Vecihe (1982a), *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ankara: AÜ DTCF Yayınları.
- HATİBOĞLU, Vecihe (1982b), *Türkçenin Sözdizimi*, Ankara: AÜ DTCF Yayınları.
- HENGİRMEN, Mehmet (1997), *Türkçe Dilbilgisi*, Ankara: Engin Yayınları.
- HENGİRMEN, Mehmet (1999), *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Engin Yayınları.
- KARAAĞAÇ, Günay (2009), *Türkçenin Söz Dizimi*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- KARAAĞAÇ, Günay (2013), *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- KARAHAN, Leyla (1991), *Türkçede Söz Dizimi -Cümle Tahlilleri-*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARAHAN, Leyla (2004), *Türkçede Söz Dizimi*, 7. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARAÖRS, Metin (1993), *Türkçenin Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- KARAÖRS, Metin (1995), "Cümle Bilgisinde İsimlendirme, Sınıflandırma ve Tahlil Metotlarının Birliği", *Türk Gramerinin Sorunları Toplantısı (22-23 Ekim 1993)*, Ankara 1995: 21-30.
- KOÇ, Nurettin (1992), *Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- KOÇ, Nurettin (1996), *Yeni Dilbilgisi*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- KOÇ, Nurettin (2001), "Kelime Grubu Üzerine", *Türk Dili*, S. 598, Ekim 2001, s. 491-497.
- KORKMAZ, Zeynep (1992), *Grameri Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- KÜKEY, Mazhar (1975), *Türkçenin Sözdizimi*, Ankara: Kardeş Matbaası.
- ÖZKAN, Abdurrahman - TOKER, Mustafa - Aşçı, Ufuk Deniz (2016), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*, Konya: Palet Yayınları.
- ÖZKAN, Mustafa (2004), *Tarih İçinde Türk Dili*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- ÖZKAN, Mustafa - Sevinçli, Veysi (2011), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*, İstanbul: Akademik Kitaplar.
- ÖZMEN, Mehmet (2013), *Türkçenin Sözdizimi*, Adana: Karahan Kitabevi.
- ŞİMŞEK, Rasim (1987), *Örneklerle Türkçe Sözdizimi Tümceler-Belirtme Öbekleri-Çözümleme*, Trabzon.
- TOPALOĞLU, Ahmet (1989), *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (1999), *Türk Gramerinin Sorunları II*, Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2011), *Türkçe Sözlük*, Ankara: TDK Yayınları. [TS]
- USTA, Halil İbrahim (2007), "Kelime Gruplarını Nasıl Tasnif Edelim?", *İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi UTEK 2007 (27-28 Ağustos 2007) Bildiriler*, C. 1, İstanbul 2009: 413-421.
- USTA, Halil İbrahim, "Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları ile İlgili Bir Sınıflandırma", *Türk Dili*, S. 579, Mart 2000: 209-216.
- ZÜLFİKAR, Hamza (1999), "Türkçede İsimler ve Bunların Sınıflandırılması", *Türk Gramerinin Sorunları II*, Ankara: TDK Yayınları, 9-15. Tartışma kısmı: 16-42.